

Õiguskantsler

Triin Pärsim
Vallavanem
Torma Vallavalitsus
info@torma.ee

Teie 23.10.2014 nr 21-3-17/916-1

Meie 19.11.2014 nr 7-8/141016/1404776

Soovitus õiguspärasuse ja hea halduse tava järgimiseks Isikute pöördumiste menetlemine

Lugupeetud vallavanem

Alustasin omal algatusel menetlust, et teada saada, kas ja kuidas järgitakse Torma Vallavalitsuses isikute pöördumistele vastamisel põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.

Menetluse käigus pöördusin teabe nõudmisega Torma Vallavalitsuse poole. Soovin Teid tänada mulle antud teabe ja selgituste eest.

Tutvunud Torma Vallavalitsusest laekunud teabe ja selgitustega ning analüüsinud õiguslikku regulatsiooni, leian, et üldjuhul on vallavalitsus isikute pöördumiste menetlemisel järginud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava. Nii on isikute pöördumistele üldjuhul vastatud korrektselt ja õigeaegselt.

Samas ilmnes, et Torma valla dokumendiregistris ei ole alati järgitud avaliku teabe seaduses (edaspidi AvTS) sätestatud nõudeid. Samuti tuli tõdeda, et mõningates Torma Vallavalitsuse õigusaktides puuduvad viited akti vaide- või kohtumenetluse korras vaidlustamise võimalusele ning osa vaidlustamisviidetes kasutatakse eksitavat sõnastust. Seetõttu soovitan Teil õiguspärasuse ja hea halduse tava tagamiseks võtta alljärgnevad märkused arvesse ning tõsta asutuses veelgi haldusmenetlusala teadlikkust.

Järgnevalt selgitan Teile, kuidas ma eeltoodud seisukohale jõudsin. Selleks kirjeldan kõigepealt menetluse asjaolusid ja käiku ning seejärel selgitan lähemalt oma seisukohta.

I Menetluse asjaolud ja käik

1. Menetluse raames palusin 25.08.2014 vallavalitsuselt teavet isikute pöördumiste menetlemise kohta, sealhulgas dokumendiregistris olevatele juurdepääsupiiranguteta dokumentidele juurdepääsu, märgukirjadele ja selgitustaotlustele vastamise ning ka taotluste osaliselt ja täielikult rahuldamata jätmise kohta. Samuti palusin vallavalitsusel edastada valikuliselt isikute pöördumisi ja vallavalitsuse vastuskirju, mis puudutasid kohaliku omavalitsuse pädevust ja ülesandeid.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

2. Torma Vallavalitsus vastas teabe nõudmisele 25.09.2014, kuid neil ei olnud võimalik lisada vastuskirjale isikute pöördumisi ja vallavalitsuse vastuseid kõikidest palutud valdkondadest põhjusel, et selliseid pöördumisi nendeni valitud ajavahemikul (01.01.2013-01.08.2014) ei jõudnud. Kuna edastatud teave oli õiguskantsleri seisukoha kujundamiseks vähene, palus õiguskantsleri nõunik 30.09.2014 vallavalitsusel teavet täpsustada ja edastada täiendavas teabenõudmises palutud kirjavahetus. Torma Vallavalitsus edastas palutud teabe 23.10.2014.

II Õiguskantsleri seisukoht

3. Keskendun menetluse käigus tuvastatud asjaoludele, mille puhul leidsin, et Torma Vallavalitsus ei ole järginud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.

Juurdepääs avalikule teabele

4. Torma Vallavalitsus selgitas oma 25.09.2014 kirjas, et dokumendiregistris registreeritud elektroonilistele dokumentidele, millele ei ole juurdepääsupiirangut kehtestatud, tagatakse juurdepääs valla kodulehel dokumendiregistri avaliku vaate kaudu. Kontrollimisel ilmses, et dokumendiregistris sisalduvatele paljudele dokumentidele, millele ei olnud juurdepääsupiirangut kehtestatud, ei olnud juurdepääs läbi kodulehel oleva dokumendiregistri võimalik.¹ **Seega, paljud dokumendid ei ole kodulehel oleva dokumendiregistri vahendusel tehtud kättesaadavaks elektrooniliselt nii, et need asuks n-ö ühe kliki kaugusel või et nad oleks varustatud juurdepääsupiirangu märkega.²**

5. Selgitan, et avaliku võimu valduses olevale informatsioonile juurdepääsu võimaldamist käsitlevad Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *PS*) § 44 lõiked 1 ja 2. Need sätted näevad ette, et igaljuhul on õigus vabalt saada üldiseks kasutamiseks levitatavat informatsiooni ning kõik riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud on kohustatud seaduses sätestatud korras andma isikule tema nõudel informatsiooni oma tegevuse kohta, välja arvatud andmed, mille väljaandmine on seadusega keelatud, ja eranditult asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud andmed. Sealjuures on avalik-õiguslikku päritolu informatsiooni kättesaadavuse osas kõrgendatud nõuded. See peab olema hõlpsamini kättesaadav, kuna see on vajalik demokraatlikus ühiskonnas nõutava võimu läbipaistvuse tagamiseks ja ühiskonnaelus osalemiseks.³ Avalikule teabele juurdepääsu reguleerib täpsemalt avaliku teabe seadus.

6. AvTS § 3 lõike 1 järgi on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Avalikule teabele juurdepääsu võib piirata seaduses sätestatud korras (AvTS § 3 lg 2).

¹ Nt dokumendiregistris registreeritud dokumendid nr 6-17.1/9; 6-17.1/6; 6-17.2/2; 6-17.2/1; 21-3-18/4; 21-3-18/2; 6-17.1/17; 1-8.1/658; 5-3.1/392; 5-3.1/273; 6-17.5/961; 6-17.5/1216; 6-17.6/1134; 7-14/386; 9-11/850; 9-14/430; 9-18/975; 12-7/203; 12-18/667; 5-3.1/176; 17-14/269; 18-4/406; 21-1-31/732; 21-1-31/732-1. Loetelus on välja toodud dokumendid, mis olid dokumendiregistrisse kantud andmete kohaselt edastatud e-posti vahendusel.

² Märgin siinkohal etteruttavalt, et juhul, kui dokumendiregistris registreeritud kirjavahetuse puhul on alust rääkida avaliku teabe seaduses (edaspidi *AvTS*) sätestatud alustel juurdepääsupiirangu kehtestamist nõudvate dokumentidega, siis tuleb sellistele dokumentidele vastav juurdepääsupiirang AvTS-s sätestatud korras ja alustel ka lisada. Vt lähemalt punktis 11.

³ N. Parrest, P. Roosma – Kommentaarid PS §-le 44. Ü. Madise jt (toim). Põhiseaduse kommenteeritud väljaanne. Kolmas täiendatud väljaanne. Tallinn 2012, p 3.2. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://pohiseadus.ee/ptk-2/pg-44/>.

7. AvTS §-s 4 on sätestatud avalikule teabele juurdepääsu võimaldamise põhimõtted. Demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igäühe õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks on teabevaldajad kohustatud tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras (lg 1). Teabele juurdepääs tuleb tagada igäühele võimalikult kiirel ja hõlpsal viisil (lg 2). Teabele juurdepääsu võimaldamisel peab olema tagatud isiku eraelu puutumatus ja autoriõiguste kaitse (lg 3).

8. Teabele juurdepääsu tagamiseks peab kohaliku omavalitsuse asutus dokumendiregistrit. AvTS § 11 lõike 1 järgi on asutuse dokumendiregister digitaalselt peetav andmekogu, mida asutusse saabunud ja asutuses koostatud dokumentide registreerimiseks ja neile juurdepääsu tagamiseks peab riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus või avalik-õiguslik juriidiline isik.

9. Juba 01.01.2009 jõustus avaliku teabe seaduse muudatus, mille kohaselt tuleb dokumendid teha kättesaadavaks elektrooniliselt nii, et need asuvad huvitatud isikust n-ö ühe kliki kaugusel. Nimelt sätestab AvTS § 12 lg 4¹, et dokumendiregistris registreeritud ja asutuse dokumendihaldussüsteemis sisalduvatele elektroonilistele dokumentidele, millele ei ole juurdepääsupiirangut kehtestatud, tagatakse juurdepääs dokumendiregistri kaudu, välja arvatud dokumentidele, mis avaldatakse Riigi Teatajas.

10. Nagu ülalpool märgitud, siis Torma valla dokumendiregistris on registreeritud mitmeid elektroonilisel teel saabunud ning juurdepääsupiiranguta dokumente, mis ei ole dokumendiregistri vahendusel kättesaadavad.

11. Samas leidis Torma valla dokumendiregistris isiklike kontaktandmeid (kodune aadress, isiklik e-posti aadress ja telefoninumber jne) sisaldavaid ja juurdepääsupiiranguta dokumente, mida oli võimalik ilma takistusteta avada, mis läbi on dokumendi sisuga (sh pöörduja isiklike kontaktandmetega) võimalik tervikkujul tutvuda ka kõrvalisel isikul.⁴ Isiklike kontaktandmete sattumine teabenõude korras või dokumendiregistri otseligipääsu kaudu piiramatul hulgal võõraste isikute kätte võib oluliselt kahjustada tema eraelu puutumatus. See võib põhjustada rämpsposti adressaadiks sattumist ja muud soovimatut kontaktivõtmist. Seetõttu tuleb isiklike kontaktandmete dokumendis seada piirang AvTS-i § 35 lg 1 punkti 12 alusel. Erasisikute kontaktandmetele piirangu seadmine ei kohaldu ainult kirjavahetusele, vaid ka kõigile teistele dokumentide liikidele, mis sisaldavad erasisikute kontaktandmeid. Sellisteks dokumentideks on näiteks ka erasisikutega sõlmitud lepingud.⁵ Rõhutan siinkohal, et juhul kui teabenõude korras palutakse väljastada isiklike kontaktandmeid sisaldav dokument, mille ülejäänud osas juurdepääsupiirangut vajavaid andmeid ei nähtu, siis tuleb dokument siiski väljastada, kattes juurdepääsupiiranguga informatsioon kinni.

12. Kui isiku pöördumine edastatakse käsiposti või posti teel ning edastatud dokumendid sisaldavad andmeid, mistõttu on paber kandjal dokumendile märgitud AvTS-i alusel piirang, võiks nimetatud piirang nähtuda ka dokumendiregistris vastava dokumendi andmete juures.⁶

13. Eelnevast tulenevalt soovitan vallavalitsusel võtta kasutusele meetmed, et dokumendiregister võimaldaks ligipääsu kõikidele juurdepääsupiiranguteta

⁴ Vt nt dokumendiregistris registreeritud dokumendid nr 5-3.1/813; 5-3.1/802; 5-3.1/584; 9-18/649.

⁵ Avaliku teabe seaduse üldjuhend. Andmekaitseinspeksioon, Tallinn 2010-2014, lk 15-16. Arvutivõrgus kättesaadav:

http://www.aki.ee/sites/www.aki.ee/files/elfinder/article_files/Avalku%20teabe%20seaduse%20%C3%BCldjuhend%20%2822.10.2014%29_2.pdf.

⁶ Nt Torma valla dokumendiregistri kaustas nr 12-8 (vajaduspõhine peretoetus) asuvate ning käsipostiga saadetud avalduste puhul on märgitud piirangu kehtestamine AvTS-i vastavate sätete kohaselt.

elektroonilistele dokumentidele ja dokumentid, mille juurdepääs on piiratud seaduses sätestatud korras ja alustel, oleksid varustatud dokumendiregistris juurdepääsupiirangu märkega.

Vaidlustamisviited haldusaktides

14. Torma Vallavalitsus edastas õiguskantslerile omal valikul isikutega peetud kirjavahetusega seotud õigusaktid 26.09.2014 ning õiguskantsleri täiendavalt palutud kirjavahetuse (sh vallavalitsuse õigusaktid) 23.10.2014. Edastatud õigusaktide puhul võis täheldada eelkõige kahte asjaolu. Esiteks esines haldusaktide vaidlustamisviidetes eksitavat informatsiooni kaebevõimaluste kohta ning mõningate haldusaktide puhul oli jäetud viide kohtueelse menetluse ja/või kohtumenetluse kasutamise võimalustele lisamata. Ebakorrektselt sõnastatud või puudulikke vaidlustamisviiteid võis täheldada eelkõige sotsiaaltoetuste ja –teenuste otsustuste, aga ka mõningate teiste haldusaktide puhul.

15. Haldusaktis peab olema viide haldusakti vaidlustamise võimaluste, koha, tähtaja ja korra kohta.⁷ Vaidlustamisviite haldusaktis märkimine on üks haldusmenetluse üldpõhimõtetest, aga ka PS §-st 15 tulenev nõue.⁸ Vaidlustamisviites võiks osundada nii vaide esitamise kui ka halduskohtusse menetlusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras pöördumise võimalusele, kuid kindlasti ei tohiks vaidlustamisviide haldusaktis tervikuna puududa.

16. Selgitan esiteks, milliste vaidlustamisviidete näol oli minu hinnangul tegemist ebakorreksete ning seetõttu eksitavate vaidlustamisviidetega.

17. Nimelt nägi Torma Vallavalitsuse 21.10.2013 korralduse⁹ nr 235 vaidlustamisviide välja järgmine: „Käesoleva korralduse peale saab vastavalt haldusmenetluse seadustikule esitada kaebuse Tartu Halduskohtule [...] 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavakstegemisest.“¹⁰ Samas oli vallavalitsuse 22.04.2013 korralduse¹¹ nr 97 vaidlustamisviites kirjas: „Isik, kes leiab, et käesoleva korraldusega või haldusmenetlus käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras vaide Torma Vallavalitsusele [...].“

18. Selgitan eelnevaga seoses, et halduskohtusse pöördumise õigusele viidates tuleks osundada halduskohtumenetluse seadustikule ning vaide esitamise üldkord tuleneb siiski haldusmenetluse seadusest. Korreksele õigusaktile osundamata jätmine võib haldusakti adressaadil raskendada kaebeõiguse kasutamist.

19. Nagu eespool mainitud, siis puudulikke vaidlustamisviiteid täheldasin eelkõige sotsiaaltoetuste ja –teenuste õigusaktide puhul.

20. Selgitan, et sotsiaalteenuse ja –toetuse, sh toimetulekutoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmise menetluse puhul on tegemist haldusmenetlusega. Sotsiaalhoolekande seaduses

⁷ Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 57 lg 1.

⁸ RKHKm 09.05.2007, nr 3-3-1-23-07, p 13.

⁹ Korraldusega keelduti isikule valla eelarvest sotsiaaltoetuse maksmisest.

¹⁰ Sisuliselt või identselt samasugused vaidlustamisviited esinesid ka Torma vallavalitsuse 27.05.2014 määruses nr 140 („Korterit üürile andmine“), 25.06.2014 korralduses nr 165 („Eestkostetasutuse nõusoleku andmine“) ja 13.05.2014 korralduses nr 121 („Sotsiaaltoetuse maksmine valla eelarvest“), st halduskohtule kaebuse esitamise võimalus ja kord tulenes vaidlustamisviite kohaselt haldusmenetluse seadusest.

¹¹ „Ühistatud vara maksumuse kinnitamine ja kompensatsiooni määramine“.

(edaspidi *SHS*) ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades sotsiaalhoolekande seaduse erisusi (*SHS* § 1 lg 2).

21. Sotsiaalhoolekande seaduse raames tehtavate otsuste tegemist ja põhjendamist on reguleeritud *SHS* §-s 33. Selle paragrahvi lõike 1 järgi otsustab kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastatava sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi ning toimetulekutoetuse ja vajaduspõhise peretoetuse andmise või sellest keeldumise kohalik omavalitsus. Vajaduse ilmnemisel või sotsiaalteenust või –toetust taotleva isiku soovil kaasatakse otsuse tegemisse omavalitsusorgani asjakohane komisjon. Vastavalt *SHS* § 33 lõikele 2 peab otsus olema põhjendatud ning tuginema seadustele ja muudele õigusaktidele. Kõnealuse otsusega mittenõustumisel on isikul õigus esitada vaie maavanemale (*SHS* § 33 lg 3). Eelnev ei välista loomulikult isiku õigust pöörduda soovi või vajaduse korral halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud alustel ja korras kaebusega halduskohtusse.

22. Seega hõlmaks korrektne vaidlustamisviide nii maavanemale vaide esitamise kui ka halduskohtusse pöördumise võimalust. Torma Vallavalitsuse saadetud sotsiaaltoetuste ja –teenuste valdkonnas antud haldusaktide puhul puudus maavanemale vaide esitamise võimaluse viide nt järgmistes õigusaktides: Torma Vallavalitsuse 21.01.2013 korraldus nr 18; 21.10.2013 korraldus nr 235; 13.05.2014 korraldus nr 121; 22.04.2014 korraldus nr 96. Samas võis osa õigusaktide puhul märgata halduskohtusse pöördumise viite puudumist, kuigi maavanemale vaide esitamise võimalus oli lisatud.¹²

23. Tervikuna puudus vaidlustamisviide Torma Vallavalitsuse vajaduspõhise peretoetuse 25.06.2013 otsuses (menetluse nr 13126667486), kuivõrd õiguskantslerile saadetud dokumendis viidet maavanemale vaide esitamise või halduskohtusse pöördumise võimalusele ei nähtunud.¹³ Mis puudutab Torma Vallavalitsuse 15.07.2014 korraldust nr 197 („Korralduse kehtetuks tunnistamine“), siis juhin lisaks haldusaktis endas osundatud HMS-i sätetele (§ 64 lg 2 ja § 68 lg 2) tähelepanu ka HMS § 70 lõikele 1.¹⁴ Kuivõrd Torma Vallavalitsuse 15.07.2014 korralduse nr 197 näol oli tegemist haldusakti kehtetuks tunnistava iseseisva haldusaktiga, oleks korrektne vormistus endas hõlmanud ka HMS § 57 lõikes 1 sätestatud vaidlustamisviidet.

24. Eeltoodust tulenevalt soovitan vallavalitsusel edaspidi varustada õigusaktid korrektsete vaidlustamisviidetega, st lisades kaebeõiguse kasutamise korra ja tingimused sätestava kohase õigusakti ning märkides vaidlustamisviites ära nii vaidemenetluse kui ka kohtumenetluse korras isiku õiguste kaitsmise võimalused.

Pöördumistele suuline vastamine

25. Torma Vallavalitsuse 25.09.2014 vastuses nr 21-3-17/916 selgitati, et vastus märgukirjale või selgitustaotlusele edastatakse paberkandjal, telefoni, e-posti või läbirääkimiste teel isikule sobivas vastamisvormis. Samuti selgus Torma Vallavalitsuse 23.10.2014 vastusest nr 21-3-

¹² Halduskohtusse pöördumise viide puudus nt järgmistes dokumentides: Torma Vallavalitsuse vajaduspõhise peretoetuse 29.01.2014 otsus (menetluse nr 14130932180); vajaduspõhise peretoetuse 29.01.2014 otsus (menetluse nr 14130932049). Märgin, et eelnimetatute puhul rahuldati haldusaktide resolutsioonidest nähtuvalt isiku taotlused. Samas rõhutan, et juhul kui Torma Vallavalitsuse poolt sotsiaaltoetuste lahendamiseks kasutatavat blanketti (millel halduskohtumenetluses õiguste kaitse võimalust ei märgita) kasutatakse ka toetuste (osaliselt) rahuldamata jätmiseks, omandab asjakohastele õiguskaitsevahenditele osundav vaidlustamisviide eriti olulise tähtsuse.

¹³ Nimetatud otsuse puhul juhin tähelepanu ka sellele, et (ilmselt tähelepanematuses) on resolutsiooni märkimiseks mõeldud „kastikesse“ jäänud resolutsioon ise lisamata (erinevalt eelmises alaviites osundatud vajaduspõhistest peretoetuste otsustest).

¹⁴ HMS § 70 lg 1: „Haldusakt tunnistatakse kehtetuks iseseisva haldusaktiga, mille suhtes kohaldatakse peale käesoleva jao sätete ka muid haldusakti kohta kehtivaid nõudeid.“

17/916-1, et avalduse menetlusprotsessis võetakse isikuga andmete täpsustamise ja täiendava kontakteerumise vajadusel ühendust e-posti või telefoni teel.

26. Selgitan, et isiku õigus saada vastuseid oma pöördumistele riigiasutuste poole tuleneb juba PS §-s 14 sätestatud õigusest menetlusele. Riigikohus on märkinud, et isikute pöördumistele korrektne ja õigeaegne vastamine on põhiõiguse menetlusele tagamise lähtekoht.¹⁵ Lisaks sätestab PS § 46, et igal ajal on õigus pöörduda märgukirjade ja avaldustega riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja nende ametiisikute poole. Vastamise korra sätestab PS § 46 lause 2 järgi seadus. Sisuliselt tuleneb eeltoodud põhiseaduse sätetest igal ajal õigus saada oma pöördumisele vastus.¹⁶ Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus (edaspidi *MSVS*).

27. *MSVS* § 5 lõike 8 järgi vastatakse isikule märgukirjas või selgitustaotluses esitatud aadressil (faksi number, posti- või elektronposti aadress) kirjalikult või kokkuleppel muul viisil. Märgukirjas esitatud seisukoha või ettepaneku mitteamustamisega selgitatakse vastuses arvestamata jätmise põhjust. Selgitustaotlusele vastamisel antakse isikule taotluses soovitud teave või õigusala selgitus või põhjendatakse selle andmisest keeldumist. Vastuvõtul viibinud isiku pöördumisele võib vastata suuliselt vastuvõtu ajal. Seega, tulenevalt *MSVS* § 5 lõikest 8 saab isiku märgukirjale või selgitustaotlusele vastata kirjalikult või kokkuleppel muul viisil.

28. Suuline suhtlus on tõepoolest sageli lihtsam, kiirem ja kergem probleemide lahendamiseks – seetõttu ei saa seda taunida. Samas tuleb märkida, et vastuse parema arusaadavuse huvides on mõistlik anda isikule tagasisidet tema pöördumise menetlemise kohta ka kirjalikult. Samuti annab kirjalikult vastamine parema ülevaate linnavalitsuse tegevusest, kuna kirjalikud dokumendid on asutuse "mälu".

29. Kuigi *MSVS* § 5 lg 8 võimaldab isiku pöördumisele vastata kokkuleppel ka suuliselt, **siis soovitan linnavalitsusel siiski kaaluda isiku pöördumisele vastamist ka kirjalikult.**

30. Suulise asjaajamise teema käsitlemise juures tahaksin juhtida lõpetuseks tähelepanu veel ühele asjaolule. Nimelt selgitas vallavalitsus oma 25.09.2014 vastuses teabenõudele, et „[t]aotluse läbivaatamata jätmisest või osalisest rahuldamisest teavitatakse isikut kirjalikult. Kui isik on avaldanud soovi, siis antakse otsustusest teada suuliselt. Sel juhul enam kirjalikult ei teavitata.“

31. Kuigi menetluse käigus ei nähtunud vallavalitsuse edastatud dokumentidest, et (haldusakti andmise) taotluse läbi vaatamata jätmisest või osalisest mitterahuldamisest oleks isikut teavitatud suuliselt, rõhutan siiski järgmist. Haldusakti andmise taotluse läbi vaatamata jätmist peab kirjalikult põhjendama (*HMS* § 14 lg 7). Kui taotletud haldusakt otsustatakse jätta andmata, antakse selle kohta haldusakt (*HMS* § 43 lg 2). *HMS* § 56 lõike 1 kohaselt peab soodustava haldusakti andmisest keeldumine olema kirjalikult põhjendatud.¹⁷ Lisaks peab haldusakti andmata jätmise otsustuses ehk haldusaktis olema mh korrektselt vormistatud vaidlustamisviide, millest nähtuvad haldusakti vaidlustamise võimalus, koht, tähtaeg ja kord (*HMS* § 57 lg 1).

¹⁵ Vt RKHKo 19.04.2010 nr 3-3-1-4-10, p 12.

¹⁶ O. Kask – Kommentaarid PS §-le 46, vt viide nr 3.

¹⁷ Märgin, et kui isik esitab haldusakti andmiseks taotluse, mis rahuldatakse osaliselt, siis see omakorda tähendab, et ülejäänud osas tuleb siiski isikule taotluse rahuldamata jätmist kirjalikult põhjendada. Haldusakti kirjaliku põhjendamise eesmärk ei ole ainult tagantjärele otsuse kontrollimine, vaid ka haldusorgani enesekontrolli tagamine. Vt RKHKo 14.10.2003 nr 3-3-1-54-03, p 36.

32. Eeltoodust tulenevalt soovitan vallavalitsusel haldusakti andmise taotluse läbi vaatamata jätmise ja/või taotluse osalise mitterahuldamise korral isikut sellest teavitada ja vastavat otsustust põhjendada kirjalikult.

Teie vastust käesolevale kirjale ja minu soovitudele ootan võimalusel hiljemalt 12.12.2014.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel